

Burgerparticipatie in lokale veiligheid; wat, waarom, hoe?

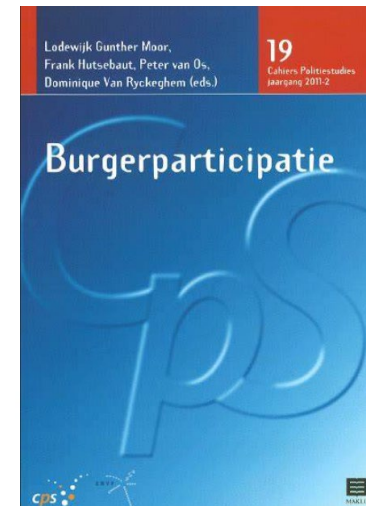
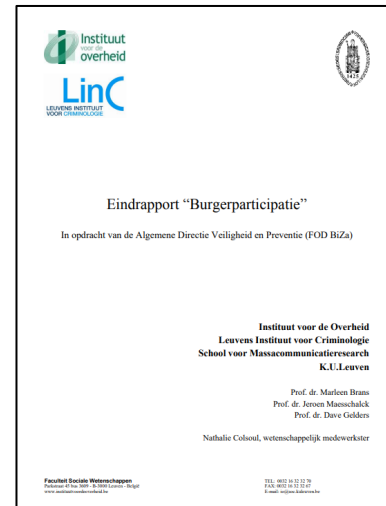
Praktijkgericht Wetenschappelijk Onderzoek –
Expertisecentrum Sociale Innovatie

Webinar CPS 08/03/2022

‘Integrale veiligheid’

- Veiligheid = gedeelde verantwoordelijkheid
 - belangrijke rol voor de **burger!**
- **Concreet? Op welke manier kan burgerparticipatie in lokale veiligheid *in de praktijk* vorm krijgen?**
 - Wat?
 - Waarom?
 - Hoe?

Methodologie

- **Literatuurstudie**
- **Desk research** -> inspirerende voorbeelden
- **Diepte-interviews**; lokale veiligheidsactoren, sleutelfiguren

Organisatie	Studenten BaMV 2019-2020	EC Sociale Innovatie
Lokale overheid (college, preventiedienst, gemeenschapswachten...)	36	5
Lokale politiezone	16	4
Andere (vzw, HVZ, burgerinitiatieven, federale actoren...)	5	7
TOTAAL	57	16

Wat bedoelen we met burgerparticipatie in lokaal veiligheidsbeleid?

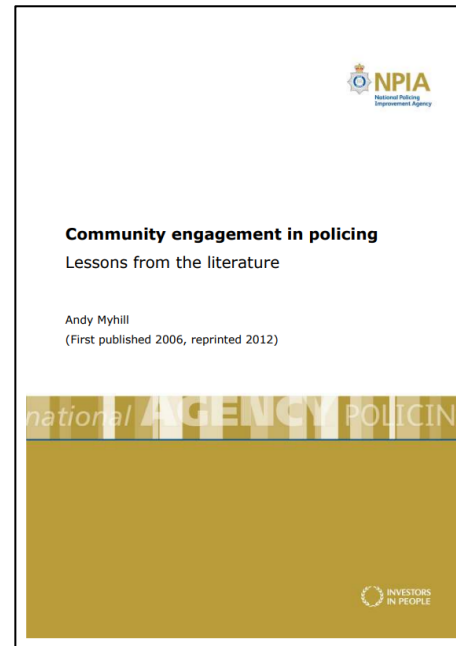
Wat is burgerparticipatie in lokale veiligheid (niet)?

keuzes:

- *Beleids*participatie < maatschappelijke participatie
- Veiligheidsbeleid < leefbaarheid

Wat is burgerparticipatie in lokale veiligheid?

Het proces om de **deelname van burgers en gemeenschappen aan het lokaal veiligheidsbeleid** op het door hen gekozen niveau **mogelijk te maken**, gaande van het verstrekken van informatie en geruststelling (transparantie) tot hen in staat stellen oplossingen voor lokale problemen te identificeren en toe te passen (beleidsuitvoering) en strategische prioriteiten en beslissingen te beïnvloeden (beleidsvorming). (**Myhill, 2012**)

Wat is burgerparticipatie in lokale veiligheid?

Het **proces** om de deelname van burgers en gemeenschappen aan het lokaal veiligheidsbeleid op het door hen gekozen niveau mogelijk te maken, gaande van het verstrekken van informatie en geruststelling (transparantie) tot hen in staat stellen oplossingen voor lokale problemen te identificeren en toe te passen (beleidsuitvoering) en strategische prioriteiten en beslissingen te beïnvloeden (beleidsvorming). (Myhill, 2012)

Wat is burgerparticipatie in lokale veiligheid?

Het proces om de deelname van burgers en gemeenschappen aan het lokaal veiligheidsbeleid **op het door hen gekozen niveau mogelijk te maken**, gaande van het verstrekken van informatie en geruststelling (transparantie) tot hen in staat stellen oplossingen voor lokale problemen te identificeren en toe te passen (beleidsuitvoering) en strategische prioriteiten en beslissingen te beïnvloeden (beleidsvorming). (Myhill, 2012)

Participatie ladder

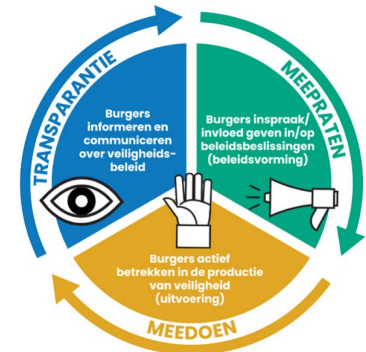
Wat is burgerparticipatie in lokale veiligheid?

Het proces om de deelname van burgers en gemeenschappen aan het lokaal veiligheidsbeleid **op het door hen gekozen niveau mogelijk te maken**, gaande van het verstrekken van informatie en geruststelling (transparantie) tot hen in staat stellen oplossingen voor lokale problemen te identificeren en toe te passen (beleidsuitvoering) en strategische prioriteiten en beslissingen te beïnvloeden (beleidsvorming). (Myhill, 2012)

Participatie ladder

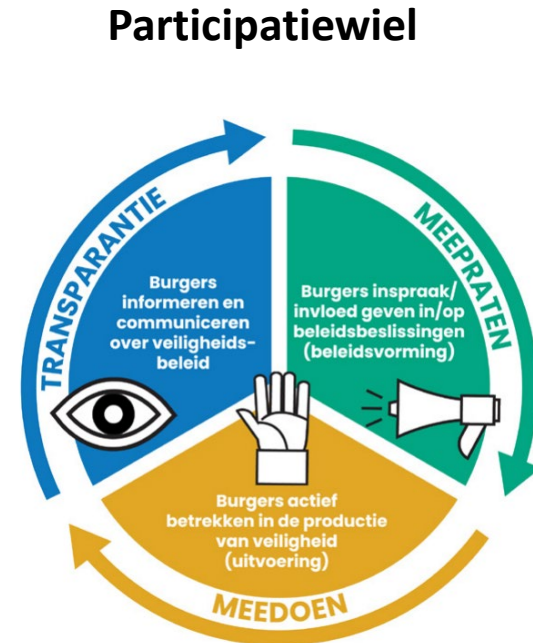
Participatie wiel

Figuur 1: Vormen van beleidsparticipatie

Wat is burgerparticipatie in lokale veiligheid?

Het proces om de deelname van burgers en gemeenschappen aan het lokaal veiligheidsbeleid op het door hen gekozen niveau mogelijk te maken, gaande van het verstrekken van informatie en geruststelling (**transparantie**) tot hen in staat stellen oplossingen voor lokale problemen te identificeren en toe te passen (**beleidsuitvoering**) en strategische prioriteiten en beslissingen te beïnvloeden (**beleidsvorming**). (Myhill, 2012)

Figuur 1: Vormen van beleidsparticipatie

Waarom zouden we burgers betrekken in het lokaal veiligheidsbeleid?

Gedeelde verantwoordelijkheid

De bevolking is eigenlijk onze allerbelangrijkste partner in het hele verhaal. Zij zijn onze ogen en oren op het terrein.

We hebben geen veiligheidsmonopolie, dus we moeten samen met anderen bijdragen tot veiligheid in de maatschappij.

Gedeelde verantwoordelijkheid

De bevolking is eigenlijk onze allerbelangrijkste partner in het hele verhaal. Zij zijn onze **ogen en oren** op het terrein.

MAAR.

- Weinig actieve(re) rol voor de burger

Bezorgdheden (1) 'Algemeen belang'

'Het zijn altijd dezelfde mensen die participeren'

'Enkel 'luidste roeper' wordt gehoord'

'Burgers hebben te weinig
expertise'

Bezorgdheden (1) 'Algemeen belang'

'Het zijn altijd dezelfde mensen die participeren'

'Enkel 'luidste roeper' wordt gehoord'

Overheid moet waken over algemeen belang

'Burgers hebben te weinig expertise'

Bezorgdheden (1) 'Algemeen belang'

'Het zijn altijd dezelfde mensen die participeren'

'Enkel 'luidste roeper' wordt gehoord'

Overheid moet waken over algemeen belang

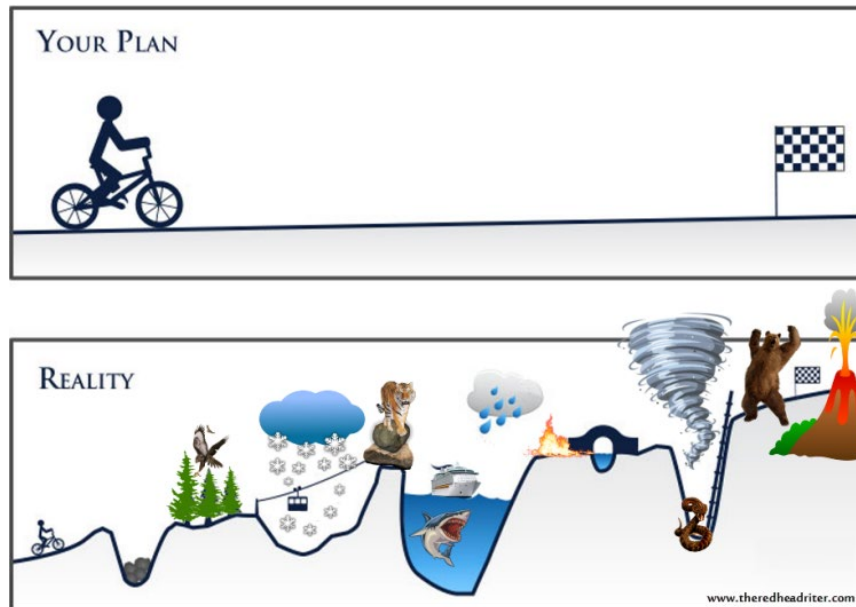
- Net **motivatie** om zoveel mogelijk diverse groepen burgers bij het veiligheidsbeleid te betrekken
 - Experimenteren met ~~altijd dezelfde~~ combinatie van (laagdrempeligere) vormen van participatie, gericht op noden van verschillende doelgroepen, brugfiguren...

Bezorgdheden (2) 'Efficiëntie'

Angst voor falen en conflict

Veiligheid op straat (...) laat de burger zich alstublieft niet mee moeien. (...) hou dat onder controle want ... als ze met matrakken en schietgeweren beginnen rondlopen omdat ze denken dat er een of andere gekleurde medevriend of medemens daar iets gaat komen uitspoken, dan heb je anarchie.

Bezorgdheden (2) 'Efficiëntie'

- Burgerparticipatie *is* conflict
- Burgerparticipatie kan gezagspositie van de overheid en geweldsmonopolie ondermijnen, **maar ook net versterken!**

Angst -> ruimte voor falen, leren in actie

Bezorgdheden (3) 'Effectiviteit'

Weinig meerwaarde?

Uiteindelijk is dat iets wat veel inspanning vergt ... en het resultaat daarvan... We zouden geen andere resultaten bekomen dan degene die we nu al hebben.

Bezorgdheden (3) 'Effectiviteit'

Burgerparticipatie

Veiligheid(sgevoelens)

Bezorgdheden (3) 'Effectiviteit'

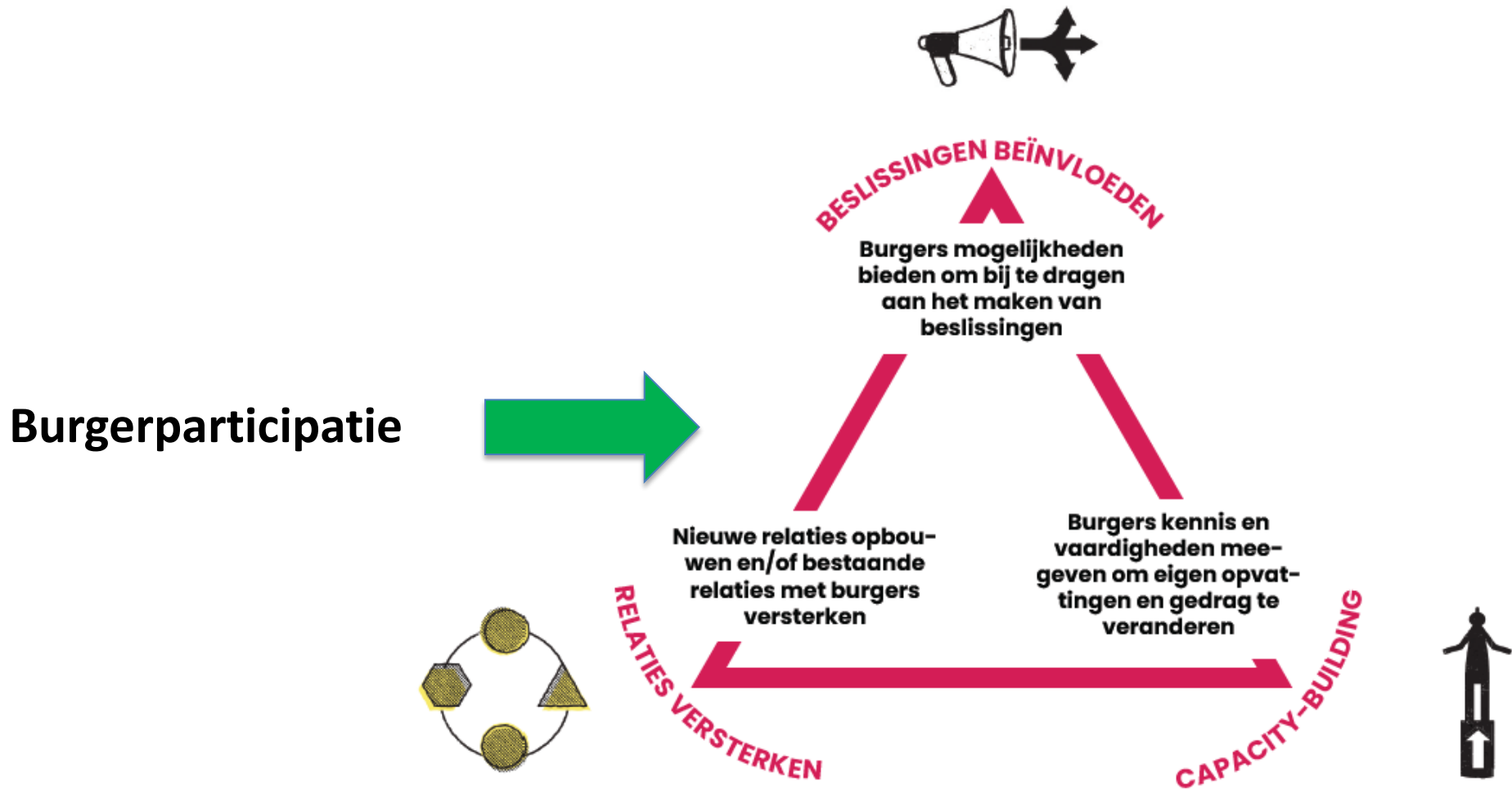
Burgerparticipatie

Veiligheid(sgevoelens)

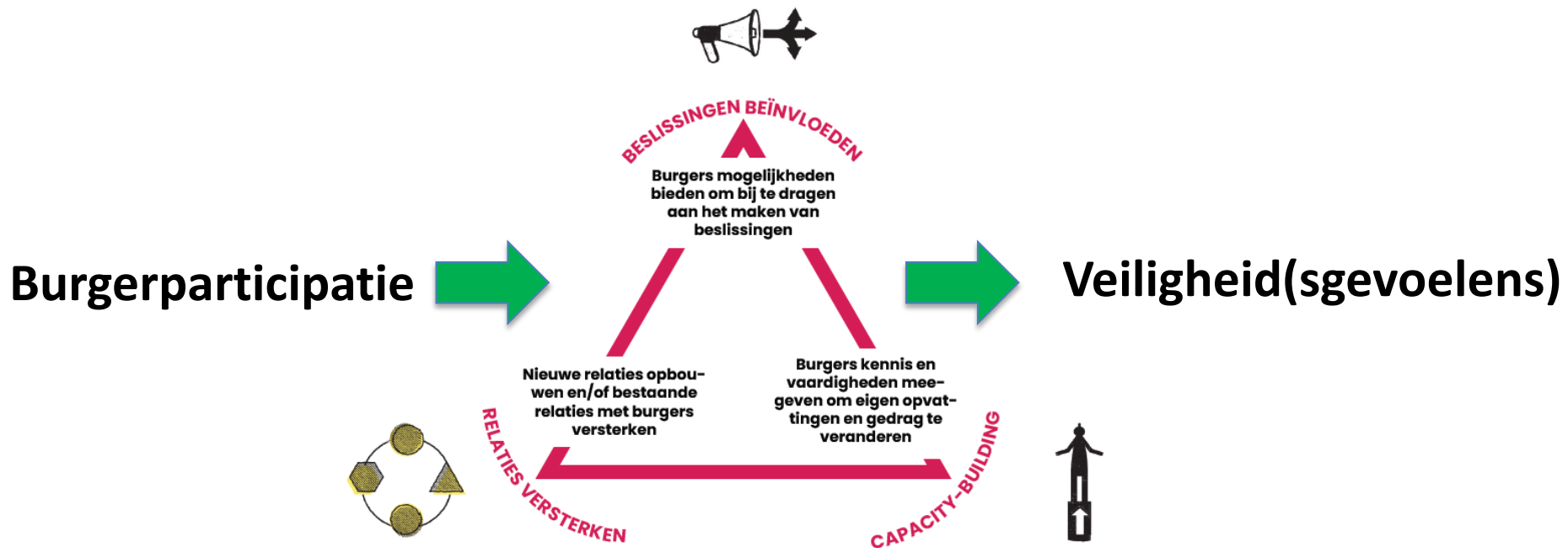

Bezorgdheden (3) 'Effectiviteit'

Figuur 2: Doelstellingen van burgerparticipatie (Capire, 2015)

Bezorgdheden (3) 'Effectiviteit'

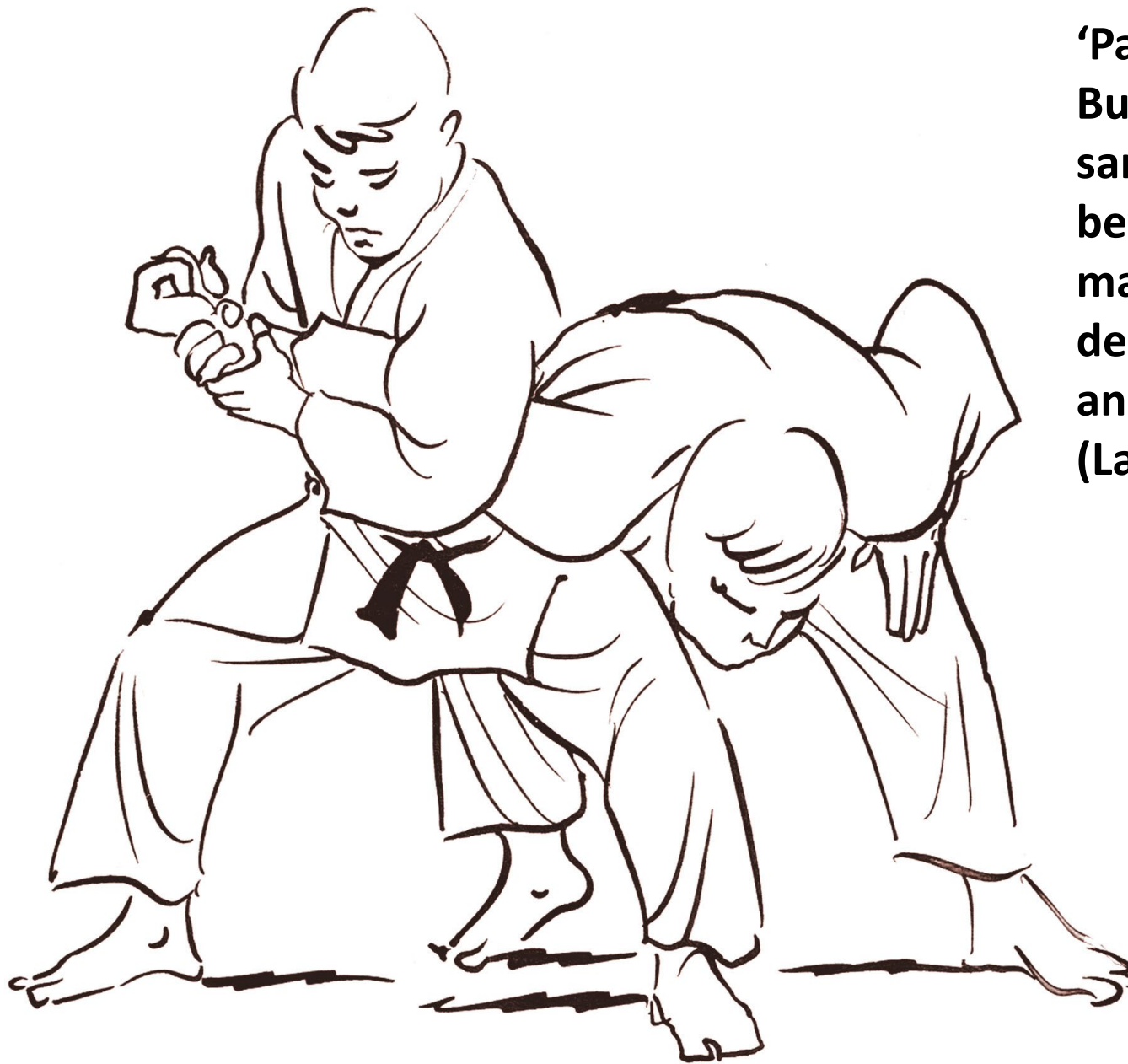

Figuur 2: Doelstellingen van burgerparticipatie (Capire, 2015)

Conclusie – Waarom zouden we burgers betrekken?

- ✓ Algemeen belang -> aandacht voor verschillende manieren om verschillende doelgroepen te bereiken
- ✓ Efficiëntie -> durven falen, bereidheid om te leren in actie
- ✓ Effectiviteit nastreven op vlak van versterken van relaties (legitimiteit), kennis en vaardigheden van burgers (én overheden) en verrijken van beslissingen

Hoe kan burgerparticipatie concreet vorm krijgen?

**‘Participatie-judo’:
Burgers omarmen en
samen de juiste kant op
bewegen, gebruik
maken van de kracht en
de structuur van de
ander
(Lam & Kop, 2020)**

katholieke hogeschool
associatie KU Leuven

vives

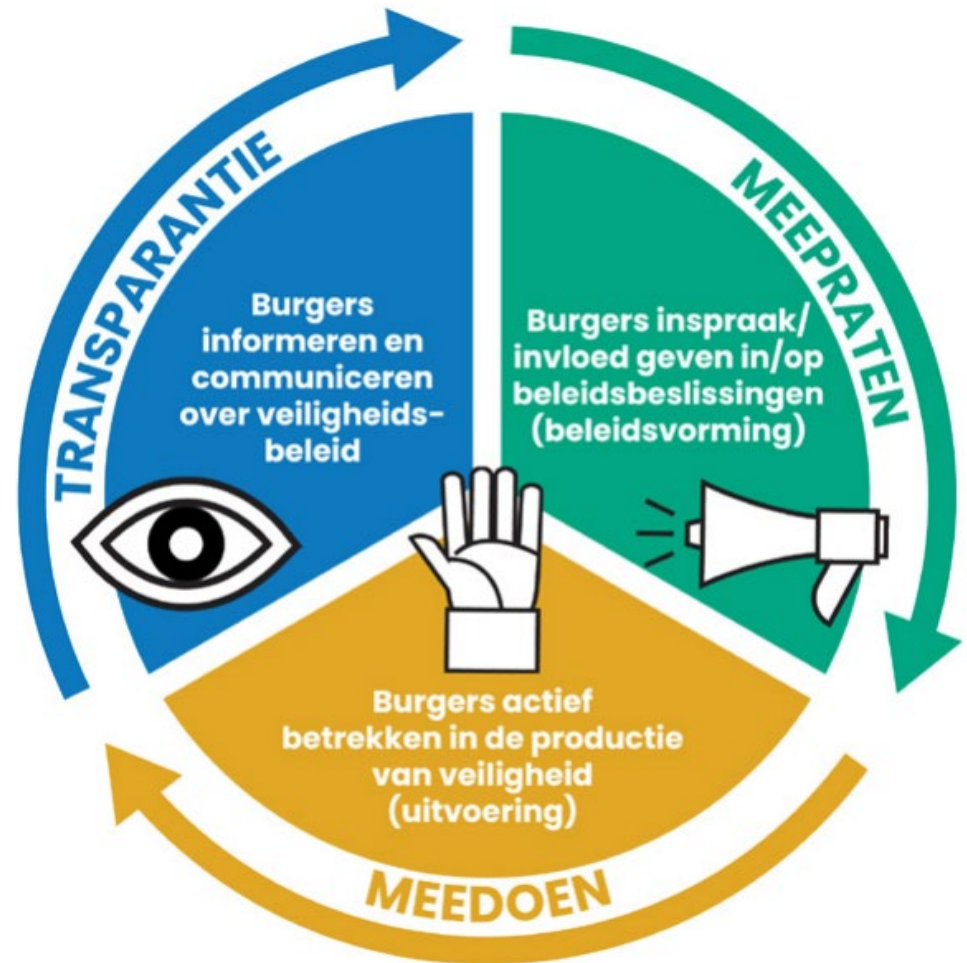
Overkoepelende tips & tricks

- Nadenken over haalbare **doelstelling** en (geschikte) participatie(vorm)
- Voldoende **tijd en middelen** voorzien en ook intern **vertrouwen** (creëren) in burger(participatie)!
- **Juiste mensen** betrekken
 - Aandacht voor belangen en noden van diverse doelgroepen
 - Zo vroeg mogelijk
- **Verwachtingsmanagement!**
 - Ruimte voor trial-and-error
 - Belang van open communicatie en **feedback!**

Inspirerende voorbeelden

Inspiratiebank/ kaarten

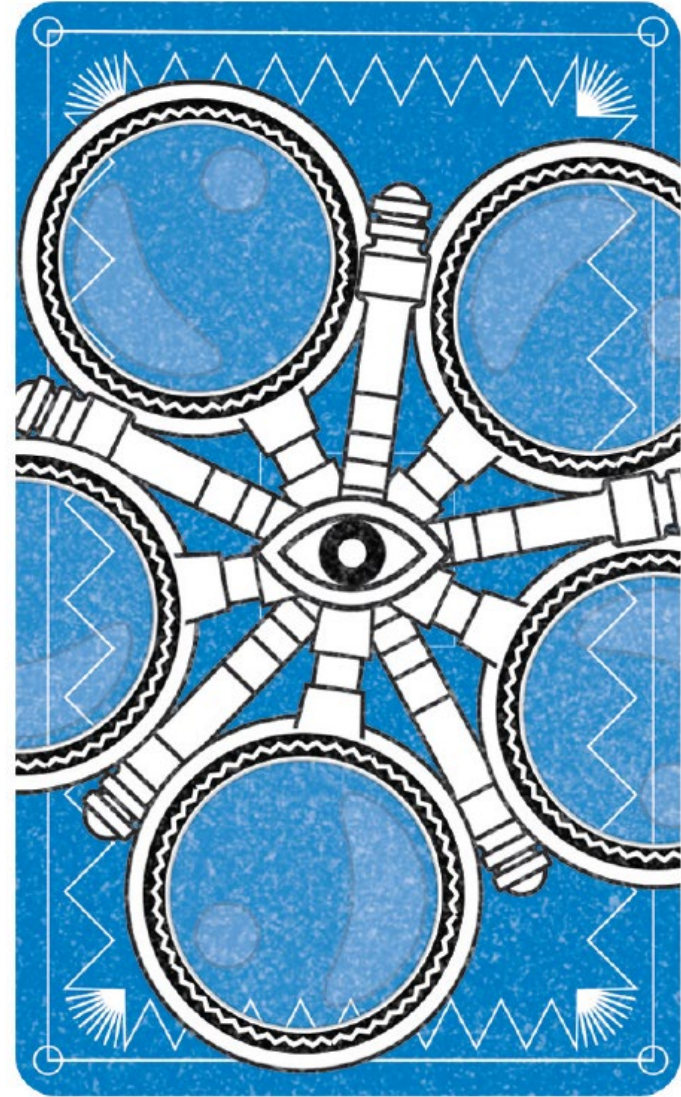
- Beleidsfase / vorm
- Doelstelling
- Thema
- Methode
- Doelgroep

Figuur 1: Vormen van beleidsparticipatie

Transparantie

- Burgers **informer**en en **commu**niceren
 - Relaties versterken
 - Capacity building
- Succesvoorwaarden
 - Verschillende (digitale) kanalen gebruiken
 - Laagdrempelig, eenduidig, mensentaal

Voorbeelden Transparantie

- Websites, observatoria, infokrant, sociale media... ..
- Community outreach
 - Pop-up politiekantoor, wijktafel/ Agent Bijt Hond

Voorbeelden Transparantie

- Participatieve preventiecampagnes
 - Youth-led tours

Voorbeelden Transparantie

- Gamification

VEILIG SURFEN?

Een gratis internetquiz voor Kortrijkse verenigingen.

Te reserveren via preventieteam@kortrijk.be

SLECHT NIEUWS

Van nepnieuws naar chaos. Hoe slecht ben jij?! Lok zoveel mogelijk volgers.

[SPEEL DE GAME](#)

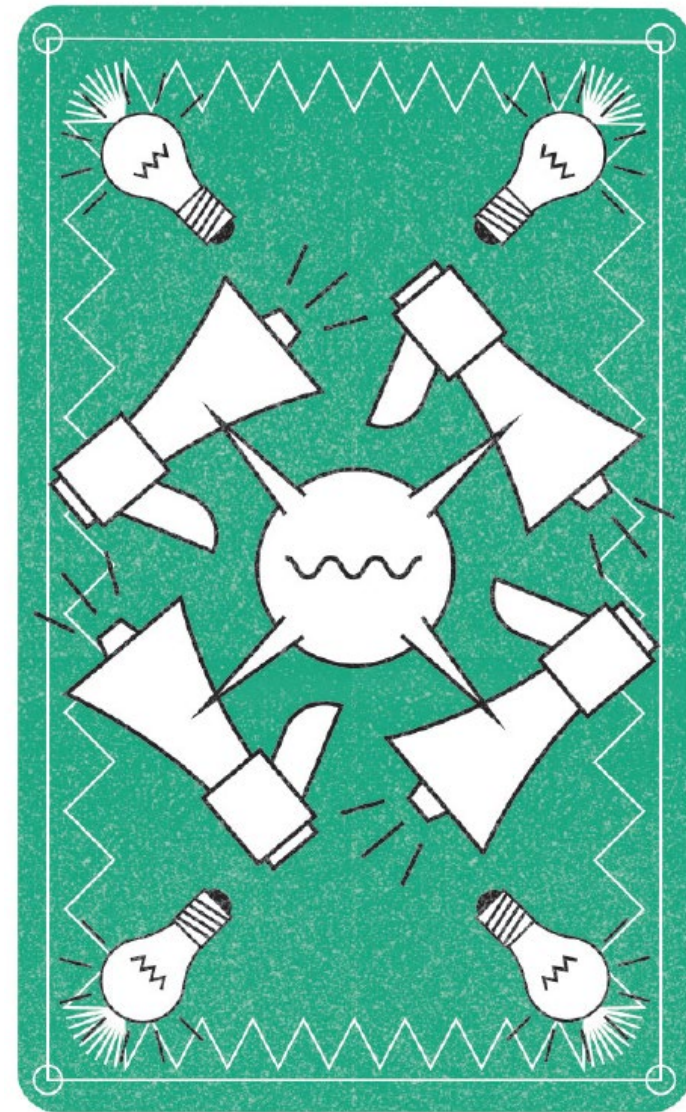

<https://www.slechtnieuw.nl/#intro>

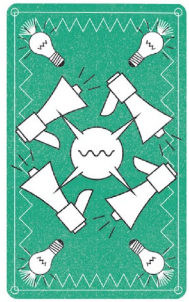
<https://www.kortrijk.be/preventieteam/VIK>

Meepraten (Beleidsvorming)

- Burgers laten meedenken en -praten over lokale problemen, prioriteiten en beslissingen
 - Inspraak
 - Meebeslissen

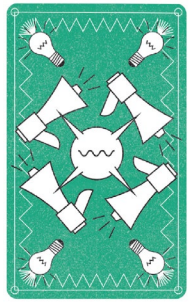
Voorbeelden Meepraten

- Inspraak
 - Breed publiek: Veiligheidsmonitor, Politiecafé
 - Specifieke doelgroepen: Focusgroepen, Verkennende wandelingen, Belevingskaart...
 - Beide: Buurtsignaal, Workshops (participatieve methodieken), Informeel gesprek!
 - ...

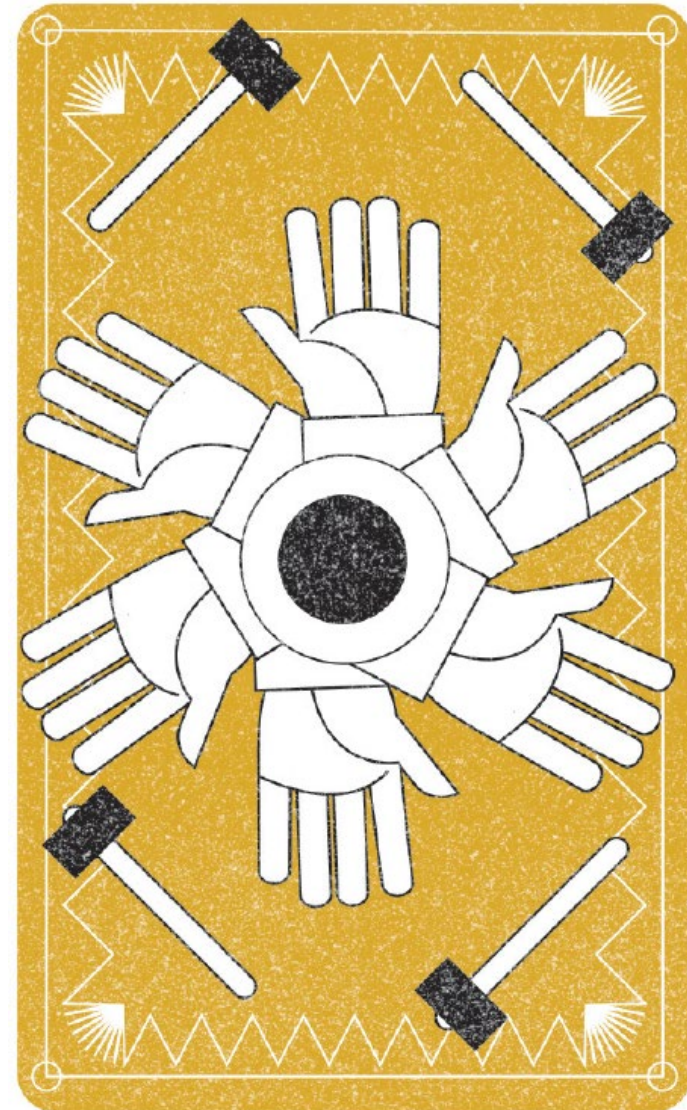
Voorbeelden Meepraten

- Meebeslissen
 - Charters/ wijkcontracten/ actieplannen/ actieonderzoek
 - Burgerbudget
 - Burgerraad/-panel/ Citizen jury
 - ...

Meedoen (Beleidsuitvoering)

- Burgers betrekken in de productie van veiligheid
 - Signaleren
 - Bemiddelen

Voorbeelden Meedoen

- Signaleren
 - Buurtnetwerken
 - Digitale apps; BART!, reppido, politieapp...

Voorbeelden Meedoen

- Bemiddelen ~ **brugfiguren** door status, identiteit of ervaring! Peer-werking!
 - Mooimakers
 - Pleinpatron(a)s
 - Buurtvaders
 - Partycheckers
 - Politiekids
 - DPAs
 - Bondgenoten
 - Burenbemiddeling
 - Credible messengers, violence interrupters
 - Herstelgerichte dialogogroepen (daderparticipatie!)
 - ...

Besluit

Op welke manier kan burgerparticipatie in lokale veiligheid in de praktijk vorm krijgen?

- Wat?
- Waarom?
- Hoe?

Publicatie, kaartspel, inspiratiebank;
inspiratie om de rol van burgers ter harte te nemen en te experimenteren met verschillende participatievormen!

DG Sécurité & Prévention
AD Veiligheid & Preventie
GD Sicherheit & Vorbeugung

<https://www.besafe.be/nl/veiligheidsthemas/burgerparticipatie>

<https://www.vives.be/nl/onderzoek/sociale-innovatie/burgerparticipatie-lokale-veiligheidszorg>

Vragen

ellen.vandenbogaerde@vives.be

joke.claesen@ibz.be

katholieke hogeschool
associatie KU Leuven

vives

